

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARLARI

2024 OCAK

İstanbul Barosu İnsan Hakları Merkezi tarafından hazırlanmıştır.

Başvuru Adı : Al-Hawsawi v. Litvanya

Başvuru No : 6383/17

Başvuru Tarihi : 19.12.2016

Karar Tarihi : 16.01.2024

Konu : AIHM, CIA'in gizli tutuklu programıyla ilgili yedinci davada Litvanya aleyhine çok sayıda ihlal kararı vermiştir.

Al-Hawsawi/Litvanya davası (başvuru no. 6383/17), El-Kaide'nin kolaylaştırıcısı ve mali yöneticisi olduğu şüphesiyle Guantánamo Körfezi'ndeki ABD askeri komisyonu önünde yargılanmakta olan bir Suudi Arabistan vatandaşı ile ilgilidir.

Bay al-Hawsawi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde açtığı davada, 2005-06 yıllarında ABD Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA) tarafından yönetilen Litvanya'daki gizli bir tesiste tutulduğu sırada işkence, kötü muamele ve kendisine bildirilmeyen bir sebeple gözaltında tutulduğuna dair çok sayıda şikâyetle bulunmuştur. İddia edilen bu olaylar, sözde "Teröre Karşı Savaş" arka planında gerçekleşmiştir.

Davayla ilgili olarak bugün açıklanan Daire kararında, AIHM oybirliğiyle, Litvanya'nın Bay al-Hawsawi'nin iddialarını etkili bir şekilde soruşturmaması ve CIA'in gizli tutuklu programındaki suç ortaklığı nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesinin (insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele/soruşturma yasağı) ihlal edildiğine; 6 No.lu Protokol'ün 1. maddesiyle birlikte ele alındığında 6 § 1 maddesinin (makul süre içinde adil yargılanma hakkı) ve 2. (yaşam hakkı) ve 3. maddelerinin (ölüm cezasının kaldırılması) ihlal edildiğine karar vermiştir. Ayrıca, 6. maddenin (ölüm cezasının kaldırılması) ihlali; Litvanya'nın, Bay al-Hawsawi'nin açıkça adaletten mahrum bırakılması ve ölüm cezasına çarptırılması riskine rağmen kendi topraklarından transferine yardımcı olması ve 3., 5. ve 8. maddelerle bağlantılı olarak 5. maddenin (özgürlük ve güvenlik hakkı), 8. maddenin (özel hayata saygı hakkı) ve 13. maddenin (etkili başvuru hakkı) ihlaline yol açmıştır.

Mahkeme, Bay al-Hawsawi'nin 2003 yılında yakalanmasından bu yana dış dünya ile iletişiminin fiilen yasaklanmış olduğunu, bu nedenle gerçekleri başka kaynaklardan tespit etmek zorunda kaldığını kaydetmiştir.

Mahkeme, özellikle mevcut en güvenilir kaynaklardan biri olan ABD Senato Komitesi'nin Aralık 2014'te yayınlanan CIA işkencesi hakkındaki raporundan önemli bilgiler elde etmiştir. Bu raporda Bay al-Hawsawi'nin CIA'in "*Detention Site Violet*" kod adlı gizli gözaltı yerinde tutulduğu özellikle belirtilmiştir. Mahkeme tarafından toplanan kanıtlar ışığında, bu tesis Litvanya'da bulunmaktadır.

Mahkeme, muhtemelen Bay al-Hawsawi en sert sorgulama tekniklerine maruz kalmamış olsa da, o dönemde gizli tutuklu programı kapsamında standart CIA uygulaması olan gözleri bağlama veya kapüşon takma, hücre hapsi, sürekli ayak prangası kullanımı, gürültü ve ışığa maruz kalma gibi durumları yaşamış olduğunu tespit etmiştir.

Litvanyalı yetkililer, ABD'nin gözaltındaki terörist şüphelilerine uyguladığı işkence, kötü muamele ve istismarla ilgili o dönemde yaygın olarak mevcut olan bilgiler göz önüne alındığında, Bay Al-Hawsawi'nin CIA'in kendi topraklarında bulunan gizli hapisanede bu tür bir muameleye maruz kalacağına farkında olmalıdır. Yetkililer ayrıca, Bay Al-Hawsawi'nin daha fazla kötü muameleye maruz kalacağı bir başka gizli CIA gözaltı merkezine (Afganistan'da) ve adaletin açıkça inkârı ve ölüm cezası riskiyle karşı karşıya kalacağı ABD'ye nakledilmesine de izin vermişlerdir.

Mahkeme, Bay al-Hawsawi'nin Litvanya'nın yargı yetkisi dahilinde olduğu ve Sözleşme kapsamındaki haklarının ihlal edilmesinden bu ülkenin sorumlu olduğu sonucuna varmıştır.

Bu sonuçlara varırken, daha önce önüne getirilen benzer bir davadaki (2018 tarihli Abu Zubaydah/Litvanya) delillere ve diğer beş hükme özellikle atıfta bulunmuştur: El-Masri v. 2012 tarihli "Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti", Al Nashiri v. Polonya ve Husayn (Abu Zubaydah) v. 2014 tarihli Polonya, Nasr ve Ghali v. 2016 tarihli İtalya ve Al Nashiri v. 2018 tarihli Romanya.

Mahkeme, Madde 46 (kararların bağlayıcılığı ve uygulanması) kapsamında, davalı Devletin mümkün olan en kısa sürede tam bir cezai soruşturma başlatması ve gerekirse sorumlu yetkilileri cezalandırması yönünde önceki kararların bazılarında yapılan tavsiyelerini tekrarlamıştır. Litvanya ayrıca, Bay al-Hawsawi'nin haklarına yönelik ihlallerin etkilerini ortadan kaldırmak veya sınırlandırmak için ABD'ye daha fazla beyanda bulunmak zorunda kalmıştır.

Olaylar :Başvurucu Mustafa Ahmed Adam al-Hawsawi, 1968 doğumlu bir Suudi Arabistan vatandaşıdır ve halen Küba'daki ABD Guantánamo Bay Deniz Üssü'ndeki gözaltı tesisinde tutulmaktadır.

Dava, Bay al-Hawsawi'nin 2005-06 yıllarında Litvanya'daki CIA gizli gözaltı tesisinde tutulduğu iddia edilen ABD Hükümeti tarafından "olağanüstü yorumlanması" ile ilgilidir. "Sıradışı kaçırma", kişilerin normal hukuk sistemi dışında, gerçek bir işkence veya zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele riski ile gözaltı ve sorgulama amacıyla bir yargı bölgesinden veya Devletten diğerine nakledilmesi anlamına gelmektedir.

Başvuran, Mart 2003'te, 11 Eylül saldırılarının ardından sözde "Teröre Karşı Savaş" sırasında Pakistan'da yakalandığını belirtmiştir. ABD makamlarının gözetimine nakledilmiş ve o tarihten itibaren, iddiaya göre Litvanya da dahil olmak üzere çeşitli ülkelerdeki CIA gizli gözaltı tesislerinde gizlice tutulmuştur.

Bay al-Hawsawi, özellikle, son araştırmalara göre, 18 Şubat ya da 6 Ekim 2005 tarihinde Litvanya'da bulunan ve kod adı "*Detention Site Violet*" olan CIA gizli gözaltı tesisine nakledildiğini belirtmiştir.

Acil tıbbi bakıma ihtiyaç duyduğunda ve yerel makamlar bunu sağlayamadığında 25 Mart 2006 tarihinde Litvanya'dan başka bir gizli tesise (Afganistan'da) nakledilmiştir. Tutuklular için acil tıbbi bakım eksikliği Litvanya'daki tesisin kapatılmasıyla sonuçlanmıştır.

Nihayetinde, Bay al-Hawsawi 5 Eylül 2006'da Guantánamo Körfezi'ndeki ABD askeri gözetimine nakledilmiş ve halen ABD askeri komisyonu önünde ağır suçlamalarla yargılanmaktadır. Kendisine yöneltilen suçlamalar arasında terörizm, komplo, cinayet, sivillere saldırı, kasıtlı olarak ciddi bedensel yaralanmaya neden olma, uçak kaçırma, sivillere saldırı ve mülke zarar verme gibi savaş hukuku suçları bulunmaktadır.

Başvurucuya göre, kendisi El-Kaide'nin terörist operasyonları hakkında istihbarat elde etmek amacıyla CIA tarafından gözaltında tutulduğu süre boyunca "Geliştirilmiş Sorgulama Teknikleri"ne maruz bırakılmıştır.

Başvurucu, CIA gözetiminde yabancı bir cisimle livata gibi acımasız muamelelere maruz kalmasından kaynaklanan kolorektal ağrı ve rektalhemoroid; kronik migren, hipertansiyon; işitme kaybı ve kulak çınlaması ve uykusuzluk gibi bir dizi ciddi rahatsızlıktan muzdariptir.

Bay al-Hawsawi'nin iddialarıyla ilgili olarak Şubat 2014'te Litvanya'da mahkeme öncesi soruşturma başlatılmıştır. Bu soruşturma halen devam etmektedir ve kendisine henüz bir mağdur sıfatı verilmemiştir.

İhlal İddiaları :Bay al-Hawsawi, Litvanya'nın CIA'in kendisini kendi topraklarında gizlice alıkoymasına, işkenceye, çeşitli diğer zihinsel ve fiziksel istismar biçimlerine ve hücrede tutulmaya maruz bırakmasına ve böylece ailesiyle veya dış dünyayla iletişim kurma imkanından mahrum bırakmasına izin verdiğinden şikayetçi olmuştur.

Ayrıca, Litvanya'nın kendisinin CIA tarafından işletilen diğer gizli gözaltı yerlerine nakledilmesine izin verdiğinden, bu durumun kendisini daha fazla keyfi gözaltı ve kötü muameleye, açıkça adil olmayan bir yargılamaya ve ölüm cezası riskine maruz bıraktığından şikâyetçi olmuştur.

Son olarak, iddialarına ilişkin hızlı ve kapsamlı bir soruşturma yapılmadığından ve haklarının ihlal edildiğine dair şikâyette bulunabileceği etkili bir hukuk yolu bulunmadığından şikâyetçi olmuştur. Bay al-Hawsawi, 2. (yaşam hakkı), 3. (insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele yasağı), 5. (özgürlük ve güvenlik hakkı), 6 § 1 (adil yargılanma hakkı), 8. (özel ve aile hayatına saygı hakkı) ve 13. (etkili başvuru hakkı) maddelere ve 6 No.lu Protokoll'ün 1. maddesine (ölüm cezasının kaldırılması) dayanmıştır.

Başvuru 19 Aralık 2016 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılmıştır.

Uluslararası Hukukçular Komisyonu ve Uluslararası Af Örgütü üçüncü taraf olarak görüş bildirmiştir.

Karar, aşağıdaki gibi yedi yargıçtan oluşan bir Daire tarafından verilmiştir:

ArnfinnBårdsen (Norveç), Başkan,

JovanIlievski (Kuzey Makedonya),

EgidijusKūris (Litvanya),

PauliineKoskelo (Finlandiya),

Lorraine SchembriOrland (Malta),

Diana Sârcu (Moldova Cumhuriyeti),

DavorDerenčinović (Hırvatistan),

ve ayrıca Hasan Bakırcı, Yazı İşleri Müdürü.

Karar : İlk olarak Mahkeme, davanın büyük ölçüde ikinci dereceden delillere dayandığını, zira Bay al-Hawsawi'nin son 20 yıl veya daha uzun bir süre boyunca dış dünyayla iletişiminin fiilen yasaklandığını gözlemlemiştir. Ayrıca, kendisinin ABD'li avukatıyla iletişimi ve CIA gözetiminde yaşadıklarını anlatması gizli tutulmuştur.

Bu nedenle Mahkeme, özellikle CIA'in 2001-2009 yılları arasında gizli tutuklu programındaki faaliyetlerini detaylandıran CIA işkencesi hakkındaki ABD Senatosu raporunun 2014 tarihli gizliliği kaldırılmış idari özeti de dahil olmak üzere diğer kamuya açık kaynaklardan gerçekleri tespit etmiştir.

Ayrıca, Mahkeme tarafından ilgili diğer davalarda dinlenen uzmanların ifadelerine de dayanmıştır: Husayn (Abu Zubaydah) v. Polonya, Al Nashiri v. Polonya ve Abu Zubaydah v. Litvanya.

Bu kanıtlar, tutuklulara nasıl kötü muamele yapıldığına, CIA tarafından insan kaçırma operasyonlarında kullanıldığı bilinen uçakların hareketine, CIA'in yabancı hükümetlere ev sahipliği yapmaları için nasıl ödeme yaptığına ve programın yıllar içinde nasıl geliştiğine dair ayrıntıları içermektedir.

Abu Zubaydah davasındaki delillerin titiz analizi, Mahkeme'nin Site Violet olarak bilinen gözaltı merkezinin Litvanya'da bulunduğu sonucuna makul şüphenin ötesinde varmasını sağlamıştı. Mahkeme, Bay al Hawsawi'nin davasında bu sonucu değiştirecek herhangi bir unsur bulamamıştır. Hükümet de bu gerçeklere itiraz etmemiştir.

Dahası, tüm delillere dayanarak Mahkeme, Litvanya'nın 17 veya 18 Şubat 2005 ile 25 Mart 2006 tarihleri arasında bir CIA gözaltı merkezine ev sahipliği yaptığının ve Bay al-Hawsawi'nin burada tutulduğunun açık olduğu sonucuna varmıştır. Gerçekten de, adı ve Violet Gözaltı Merkezi'ndeki mevcudiyeti, CIA'in insan kaçırma operasyonları hakkında en güvenilir bilgi kaynaklarından biri olan ve yukarıda bahsedilen 2014 tarihli ABD Senato Komitesi'nin CIA işkencesi hakkındaki raporunda açıkça belirtilmiştir. Bu rapor, yerel makamların "daha önce yapılan görüşmelere rağmen CIA tutuklusunu Mustafa Ahmad al-Hawsawi'yi yerel bir hastaneye kabul etmeyi reddettiğini..." ve sonuç olarak "CIA'in al-Hawsawi'ye tıbbi bakım sağlamak için üçüncü taraf ülkelerden yardım istemek zorunda kaldığını" açıklamıştır.

Mahkeme, Hükümet'in, Mahkeme'nin Abu Zubaydah davasında Litvanya makamlarının CIA'in kendi topraklarındaki faaliyetlerinin amacını bilmesi gerektiği ve iş birliği yaptığı yönündeki bulgularına şüphe düşürecek tek bir kanıt bile sunmadığını belirtmiştir. O davada olduğu gibi, Litvanya basını da dahil olmak üzere 2002-05 yıllarında kamusal alanda dolaşan ABD gözetimindeki terörist şüphelilere uygulanan işkence, kötü muamele ve istismara ilişkin yaygın bilgiler göz önüne alındığında, bu tür eylemlerin Bay al-Hawsawi'nin haklarını tehlikeye attığı da açık olmalıdır.

Sonuç olarak, Bay al-Hawsawi'nin iddiaları Litvanya'nın yargılama alanına girmektedir ve Litvanya'yı Sözleşme kapsamında sorumlu hale getirebilecektir.

Madde 3 (insanlık dışı veya onur kırıcı muamele yasağı)

Mahkeme daha önce, Nisan 2018'deki Abu Zubaydah davasındaki kararında, Litvanya'nın CIA'in gizli tutuklu programındaki suç ortaklığına ve sorumluların tespit edilmemesine ilişkin soruşturmada anlamlı bir ilerleme kaydedilmediği sonucuna varmıştır. Bu bulgu, Bay al-Hawsawi'nin davasındaki soruşturmanın 2014'ten beri devam eden kısmı için de geçerlidir.

Mahkeme, 2018'den sonraki dönemle ilgili olarak, Hükümetin, Litvanyalı yetkililerin CIA faaliyetlerindeki suç ortaklığının soruşturulmasında neden somut bir ilerleme kaydedilmediğine dair tatmin edici bir neden göstermeksizin, diğer Devletlerden ve özellikle ABD'den bilgi almak için tekrarlanan girişimlerine büyük ölçüde dayandığını kaydetmiştir. Bay al-Hawsawi'ye, sayısız talebine rağmen mağdur statüsü de verilmemiştir. Mahkeme, bir mağdurun çektiği acılar ve çileden sorumlu olanların rolü hakkında doğru bir açıklama alma hakkına sahip olduğunu ve Litvanya halkının cezai kovuşturmalar ve sonuçları hakkında bilgilendirilmesinde meşru bir çıkarı olduğunu yinelemiştir.

Bu eksiklikler nedeniyle Mahkeme, Litvanya'nın etkili ve kapsamlı bir soruşturma yürütme görevini yerine getirmediğine ve 3. maddenin usul yönünü ihlal ettiğine karar vermiştir.

Mahkeme, 3. Maddenin maddi yönüne ilişkin olarak, Bay al-Hawsawi'nin Litvanya'da en sert sorgulama tekniklerine maruz kalmadığını kaydetmiştir. Ancak Bay al-Hawsawi'nin daha önce çektiği acılar ("su dökme" ve en acımasız işkence de dahil olmak üzere), Litvanya'daki tutukluluğu değerlendirilirken göz önünde bulundurulmalıdır, çünkü önceki zalimce muamelenin kendisine tekrar uygulanmasından sürekli korku içinde olmalıdır.

Her halükârda, Litvanya'da, CIA belgelerine göre (ve özellikle o dönemde CIA mahkumları için yürürlükte olan ilgili yönergelere göre), standart uygulama olarak gözleri bağlama veya kapüşon takma, hücre hapsi, sürekli ayak prangası kullanımı ve gürültü ve ışığa maruz kalmayı içeren son derece sert bir gözaltı rejimi de yaşamıştır.

Böyle bir gözaltı rejiminin kümülatif etkileri, Sözleşme anlamında insanlık dışı muamele anlamına gelmektedir ve Litvanyalı yetkililer CIA ile işbirliği yaparak buna olanak sağlamışlardır. Bu nedenle yetkililer, Bay al-Hawsawi'nin 3. Madde kapsamındaki haklarının ihlalinden sorumlu tutulabilecektir. Dahası, ülke dışına gönderilmesine izin vererek ve 3. maddeyi ihlal ederek, onu daha fazla kötü muameleyle maruz kalma konusunda öngörülebilir ciddi bir riske maruz bırakmışlardır.

Madde 5 (özgürlük ve güvenlik hakkı)

Mahkeme, CIA'in gizli tutuklu programının arkasındaki mantığın, özellikle terör şüphelilerini işkence ve zorla kaybetmeye karşı her türlü yasal korumadan uzaklaştırmak olduğunu yinelemiştir. Tüm program, ABD mahkemelerinin yargı yetkisi dışında mutlak bir gizlilik içinde ve ev sahibi ülkelerle iş birliği içinde yürütülmek zorundadır. CIA'in ihtiyaçları, güvenliği ve lojistiği için gizli alanın özelleştirilmesini içeren bu tür bir iş birliği, CIA'in gizli gözaltı tesislerinin etkili bir şekilde işletilmesi için gereklidir.

Dolayısıyla Litvanya, 5. Maddeyi ihlal ederek, Bay al-Hawsawi'nin kendi topraklarında gizlice alıkonulmasından ve Litvanya'dan başka bir CIA gözaltı merkezine nakledilmesinden sorumlu olmuştur.

Madde 8

Bay al-Hawsawi'nin özel ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkına yapılan müdahale, temelde hukuka aykırı ve gizli bir gözaltı bağlamında gerçekleşmiştir. Bu müdahalenin 8. madde kapsamında akla yatkın hiçbir gerekçesi bulunmamaktadır ve bu müdahalenin "hukuka uygun olmadığı" kabul edilmelidir.

Madde 6 § 1 (adil yargılanma hakkı)

Litvanya, Bay al-Hawsawi Litvanya dışına transfer edildiğinde, yetkililer, ABD askeri komisyonu önündeki yargılamaların adil bir yargılamanın en temel güvencelerini karşılamadığına dair kamuoyunda yaygın olarak dile getirilen endişelerin farkında olmalıdır. ABD'de açıkça adaletten yoksun bırakılma riskiyle karşı karşıya kalabileceği yönündeki gerçek ve öngörülebilir riske rağmen, Litvanya, 6 § 1 maddesini ihlal ederek, Bay al-Hawsawi'yi kendi topraklarından transfer edilmesine yardımcı olmuştur.

2. ve 3. Maddeler (yaşam hakkı) ve 6 No.lu Protokol'ün 1. Maddesi (ölüm cezasının kaldırılması)

Litvanya, CIA'in Bay al-Hawsawi'yi ABD askeri komisyonunun yargı yetkisine transfer etmesinden sorumludur. Şu anda yargılanmakta ve ölüm cezasıyla karşı karşıya bulunmaktadır. Dolayısıyla, 6 No.lu Protokol'ün 1. Maddesi ile birlikte ele alındığında Sözleşme'nin 2. ve 3. Maddeleri ihlal edilmiştir.

3, 5 ve 8. Maddelerle bağlantılı olarak 13. Madde (etkili başvuru hakkı)

Mahkeme, Litvanya'daki cezai soruşturmanın Sözleşme standartlarının altında kaldığını zaten tespit etmiş olduğunu gözlemlemiştir. Bay al-Hawsawi'nin haklarının ihlal edildiğine dair ulusal düzeyde şikâyetle bulunabileceği etkili bir hukuk yolu bulunmamaktadır. 3, 5 ve 8. maddeler ile bağlantılı olarak madde 13'ün de ihlali söz konusudur.

Madde 46 (kararların bağlayıcılığı ve infazı)

Litvanya halihazırda ABD makamlarından yardım ve adli iş birliği talep etmiş olsa da, Mahkeme, Litvanya'nın başvuruçunun haklarına yönelik ihlallerin etkilerini ortadan kaldırmak veya en azından sınırlandırmak için daha fazla beyanda bulunmasını tavsiye etmiştir.

Buna ek olarak, Bay al-Hawsawis'in Litvanya'ya nakli, gözaltına alınması ve Litvanya'dan çıkarılmasına ilişkin koşullar mümkün olduğunca açıklığa kavuşturulduktan sonra olabildiğince hızlı bir şekilde sonuçlandırılması gereken ve halen devam etmekte olan ceza soruşturmasının yeniden başlatılması ve ilerleme kaydedilmesi için gerekli tüm adımlar gecikmeksizin atılmalıdır. Soruşturma aynı zamanda yerel makamların sorumluları tespit etmesini ve uygun olduğu takdirde cezalandırmasını da amaçlamalıdır.

Madde 41 (adil tazmin)

Mahkeme, Litvanya'nın başvuruya manevi tazminat olarak 100,000 Euro (EUR) ve kendisini temsil eden sivil toplum kuruluşu REDRESS'e masraf ve harcamalar için 30,000 Euro ödemesine karar vermiştir.

ÇEVİREN: Av. Uğur Arın(Sicil No: 89614)

Başvuru Adı :Alkhatib ve Diğerleri v. Yunanistan

Başvuru No :3566/16

Başvuru Tarihi :28.12.2015

Karar Tarihi :16 .01. 2024

Konu :Bugünkü Daire kararında Alkhatib ve Diğerleri v. Yunanistan (başvuru no. 3566/16) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi oybirliğiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin usul yönünden 2. maddesinin (yaşam hakkı) ihlali ve AİHSesas yönünden2. maddesinin (yaşam hakkı) ihlali bulunduğu karar vermiştir.

Dava 22 Eylül 2014 tarihinde Pserimos adası yakınlarında insanları yasadışı yollardan Yunanistan'a taşıyan bir geminin durdurulması sonucu başvuruların ailesinden birinin aldığı ciddi bir kurşun yarası hakkındadır.

AİHS m.2'nin usule ilişkin yönü uyarıncaMahkeme, ulusal makamlar tarafından yürütülen soruşturmada çok sayıda eksiklik olduğunu ve bunun da özellikle delil kaybına yol açtığını ve soruşturmanın yeterliliğini etkilediğini belirtmiştir. Diğer hususların yanı sıra, davanın münferit koşullarında potansiyel olarak ölümcül güç kullanımının haklı olup olmadığını belirlemeimkanı bulunamamıştır.

Mahkeme, 2. maddenin esasa ilişkin yönü uyarınca, ilk olarakdavalı Devletindeniz gözetleme operasyonları alanında potansiyel olarak ölümcül kuvvet kullanımını düzenleyen yeterli bir yasal çerçeve getirme yükümlülüğünü yerine getirmediğini belirtmiştir. Daha sonra, izlenen teknenin yolcu taşıdığını varsayabilecek olan sahil güvenlik görevlilerininherhangi bir hayati riski en aza indirmek için gerekli dikkati göstermediğini değerlendirmiştir. Bu nedenle sahil güvenlik, ateşli silahların kullanımına ilişkin belirsiz düzenlemeler bağlamında aşırı güç kullanmıştır. Mahkeme, Hükümet'in kuvvet kullanımının AİHS m.2/2 anlamında "kesinlikle gerekli" olduğunu göstermediğini değerlendirmiştir.

Olaylar :Başvuranlar, DouaaAlkhatib, NourredinTello ve LanaTello, sırasıyla 1991, 2011 ve 2012 doğumlu ve Taby'de (İsveç) yaşayan üç Suriye vatandaşıdır.

22 Eylül 2014 günü sabah saat 6.45'te, Pserimos deniz bölgesinde, iki kişilik bir mürettebatla devriye gezen Kalimnos'tan bir sahil güvenlik gemisi (PLS 1012), ayırt edici işaretleri olmayan ve bayrağı olmayan ve adanın kuzeydoğu kıyısından yaklaşık 500 metre uzaklıktaki Vassiliki körfezine giren bir motorlu tekne (IMREN1)görmüştür.PLS 1012'nin komutanı motorlu tekneye durmasını emretmiş, ancak motorlu teknenin kaptanı buna uymamış ve tehlikeli manevralara başlamıştır. Motorlu tekne, PLS 1012 ile iki veya üç kez çarpışmıştır. Çarpma, devriye botunun iç hava borusunun sağ ön

tarafında yaklaşık bir santimetre uzunluğunda bir yırtılmaya neden olarak hava kaybına neden olmuştur.

Komutan daha sonra pilota bazı uyarı atışları yapmasını emretmiştir. Emir yerine getirilmiş, ancak IMREN 1'in pilotu durmamıştır. Komutan daha sonra meslektaşına, IMREN 1'in dıştan takma motorunu devre dışı bırakmak ve böylece motorlu tekneyi hareketsiz hale getirmek için hedeflemesini emretmiştir.

Olay günü hazırlanan bireysel rapordan, güvenli bir deniz bölgesi üzerinde toplamda yedi uyarı atışı yapıldığı ve motorlu teknenin motoruna, yani dolu bir şarjöre (13 mermi) 20 hedefli atış yapıldığı anlaşılmaktadır.

Saat 06.55'te İMREN 1 devre dışı bırakılmıştır. Gemide 14 kişi olduğu tespit edilmiştir. İki Suriye vatandaşı ağır yaralanmıştır: biri omzundan vurulmuş, diğeri ise başvuranların kocası ve babası olan BelalTello başından vurulmuştur. Tüm yolcular devriye botuna alınmış ve Kalimnos'a transfer edilmiştir. Başvuranların komada olan akrabası helikopterle Rodos Hastanesi'ne nakledilmiştir.

23 Aralık 2014 tarihinde, Pire Deniz Mahkemesi (deniz mahkemesi) savcısı, söz konusu olaya karışan sahil güvenlik görevlilerinin olası cezai sorumluluğu hakkında bir ön soruşturma emri vermiştir. 30 Haziran 2015 tarihinde Deniz Temyiz Mahkemesi savcısı, soruşturmayı durdurma kararı vermiştir.

24 Eylül 2014 tarihinde Kos ilk derece mahkemesi savcısı, iki Türk vatandaşı – IMREN 1 motorlu teknenin sürücüsü ve yardımcısı – hakkında cezai kovuşturma başlatmış ve tutuklu yargılanmalarına karar vermiştir. 15 Mayıs 2015 tarihinde verilen iki kararda, Rodos Temyiz Mahkemesi, iki Türk vatandaşını ulusal topraklara yasadışı giriş ve üçüncü taraf vatandaşlarının yasadışı kaçakçılığından mahkum etmiştir. 6 Şubat 2017 tarihli bir kararla On iki Adalar Ağır Ceza Mahkemesi, ikinci sanık tarafından yapılan temyiz başvurusunu reddetmiş ve ilk sanık hakkındaki temyiz duruşmasını ertelemiştir. 8 Ekim 2018'de aynı mahkeme tanık çağırarak için duruşmayı tekrar ertelemiştir. Bu işlemlerin akıbeti dava dosyasından anlaşılamamıştır.

Başvuranların akrabası BelalTello, 13 Mart 2015 tarihine kadar Rodos Hastanesi'nde yoğun bakımda kalmıştır. 20 Ağustos 2015 tarihinde eşi ve çocuklarının (başvuranlar) yaşadığı İsveç'e nakledilmiş ve Stockholm'deki Karolinska Üniversite Hastanesi'nin Nöro-rehabilitasyon Ünitesi'nde tedavi altına alınmıştır. Hastane tarafından 19 Kasım 2015'te hazırlanan bir sağlık raporunda neredeyse bilinci kapalı olduğu belirtilmiştir. 17 Aralık 2015'te ölmüştür.

İhlal İddiaları :Başvurucular, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesine (yaşam hakkı) dayanarakla üyelerini ciddi şekilde yaralayan ateşli silahın ilgili yönetmelikler uyarınca yetkilendirilmediğini ve ne kesinlikle gerekli ne de izlenen amaçlarla tam olarak orantılı olduğu

içinşikayet etmişlerdir. Ayrıca, olaydan sorumlu olanlar hakkında yetersiz idari ve adli soruşturmalardan şikâyetçi olmuşlardır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru 28 Aralık 2015 tarihinde yapılmıştır.

Karar, şüphelideoluşanyedihakimlibirDairetarafındanverilmiştir:

Pere **Pastor Vilanova** (Andorra), *Başkan*,

Yonko **Grozev** (Bulgaristan),

Georgios A. **Serghides** (Kıbrıs),

Darian **Pavli** (Arnavutluk),

Ioannis **Ktistakis** (Yunanistan),

Andreas **Zünd** (İsviçre),

OddnýMjöll **Arnardóttir** (İzlanda),

ve ayrıca Milan **Blaško**, *Yazı İşleri Müdürü*.

Karar _____ :

2. Madde

Mahkeme, kullanılan gücün potansiyel olarak öldürücü olması ve öldürülmemiş olmasının tesadüfi olması şartıyla mağdurun hayatta kaldığı durumlarda bile AİHS m.2 uygulanabilir olduğu yönündeki tutarlı içtihadını yinelemiştir. Mahkeme, söz konusu yaralanmanın olay günü başvuranların yakınının ölümüne doğrudan yol açmamış olmasına rağmen, büyük olasılıkla Aralık 2015'te ölümüne neden olan ciddi bir tıbbi durumu oluşturmuştur. Bu koşullar altında, söz konusu olay sırasında kullanılan gücün potansiyel olarak öldürücü olduğuna dair herhangi bir şüphe görülmemiştir. Bu nedenle AİHS m.2 mevcut davada uygulanabilmiştir.

Usul Kapsamında

Mahkeme başlangıçta, Pire Deniz Mahkemesi savcısının davayı sonlandırırken, IMREN 1'in pilotu ve onun asistanı olan iki Türk vatandaşının iki yolcunun yaralanmasından sorumlu olduğunu ele almıştır. Buna ek olarak savcı, ilk olarak IMREN 1'in hava kaybına neden olan ve mürettebatının hayatını tehlikeye atan PLS 1012'ye çarptığı nave ikinci olarak söz konusu yaralanmaların Türk pilotun garip ve tehlikeli manevraları nedeniyle ateşlenen atışların sekmesi sonucu meydana geldiğine karar vermiştir. Bununla karşılık Mahkeme'nin görüşüne göre, kapsamlı bir soruşturmada geçtiği düşünülemediğinden ele alınan sonuç yeterince temellendirilememiştir.

İlk olarak Mahkeme, IMREN'deki olay günü alınan on yolcunun tanık ifadelerinin basmakalıp tepkiler içerdiğini belirtmiştir. İkinci olarak Mahkeme bazı tedbirlerin alınmadığını gözlemlemiştir: başvuranların akrabasının yaralanmasına ilişkin adli tıp raporu; yaralanmaların gerçekten bir sekmeden mi yoksa hedefini ıskalayan bir mermiden mi kaynaklandığını açıklığa kavuşturmak için başvuranların akrabasına isabet eden atış da dahil olmak üzere, atışların yörüngelerini belirleyen bir balistik rapor; çarpışmaların ve bunun sonucunda ortaya çıkan hava kaybının mürettebat için gerçek ve yakın bir tehlike yaratacak derecede olup olmadığına ışık tutması için her iki gemi hakkında ayrıntılı bir bilirkişi raporu. Üçüncü olarak Mahkeme; Pire Deniz Mahkemesi savcısının davayı durdurduğu kararın, Rodos Ağır Ceza Mahkemesi'nin motorlu tekne pilotunu gemi kazasına neden olmaya teşebbüs ve insan hayatını tehlikeye atma, diğer kişilerin hayatına risk ve ciddi bedensel yaralanmalara maruz bırakma suçlamalarından beraat ettiren 15 Mayıs 2015 tarihli kararına atıfta bulunmamasına dikkat çekmiştir.

Bu nedenle Mahkeme sadece, ulusal makamlar tarafından yürütülen soruşturmanın, diğer başarısızlıkların yanı sıra, özellikle davanın özel koşullarında potansiyel olarak öldürücü güç kullanımının haklı olup olmadığını belirlenememesi gibi delil kaybına neden olan çok sayıda eksiklik içerdiği ve soruşturmayı yetersiz kıldığı sonucuna varabilmiştir.

Mahkeme, Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönünden ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Esas Kapsamında

Mahkeme, Sözleşme'nin 2. maddesinin usule ilişkin kısmı kapsamında vardığı sonuçları göz önünde bulundurarak mevcut davada makul şüphenin ötesinde belirli gerçekleri ortaya koymasını sağlayan yeterli delil bulunmadığı kanaatini getirmiştir. Bu büyük ölçüde ulusal makamlar tarafından kapsamlı ve etkili bir soruşturma yapılmamasından kaynaklanmıştır. Soruşturmadaki eksiklikler nedeniyle Mahkeme, davanın gerçeklerine ilişkin değerlendirmesini yalnızca ulusal makamların gözlemlerine dayandırmasını engellemiştir.

Mahkeme ilk olarak söz konusu işlemin yasada düzenlenip düzenlenmediğini incelemeye ve eğer öyleyse hangi düzenlemelerin uygulanabilir olduğunu belirlemeye çalışmıştır.

Mahkeme, 2004 Yönetmeliği'nin sahil güvenlik tarafından kuvvet kullanımı için yeterli bir yasal çerçeve sağladığını belirtmiştir. Bununla birlikte Mahkeme, mevcut davada soruşturmadan sorumlu ulusal makamların, sahil güvenlik görevlilerinin ifade ettiği gibi, yalnızca operasyonun 1992 angajman kurallarına uygunluğuna atıfta bulunmasına dikkat çekmiştir. Bu koşullar altındaki sahil güvenliğinin söz konusu operasyon sırasında bunlara uymalarının emredilmiş olması bir yana, 2004 Yönetmeliğinin

gerekliliklerinden haberdar olmalarının pek olası görünmediğisonucuna varmanın daha mantıklı olacağına kanaat getirilmiştir.

Her halükardaMahkeme, Hükümet'in belirttiği gibisadece nispeten eski değil, aynı zamanda gizli olan 1992 angajman kurallarının 2004 Tüzüğü'ndekinden daha az ayrıntılı ve dolayısıyla yaşam hakkında daha az koruma sağlayan bir yasal çerçeve oluşturduğunu değerlendirmiştir.

Mahkeme, mevcut davanın özel koşullarındaAİHS m.2 kapsamında bir sorun ortaya çıkaran konunun 1992 angajman kurallarının gizliliği değil, bu kurallar ile 2004 Yönetmeliği arasındaki sayısız farklılığı da göz önünde bulundurarak uygulanması olduğunu belirtmiştir. Bu noktada Mahkeme, 2004 Tüzüğü'nün ilgili bölümlerine uygulanacak hukuk bakımından atıf yaparken Hükümet'in, soruşturmadan sorumlu ulusal makamlar gibi, söz konusu operasyonun 1992 angajman kurallarına uygun olduğunu vurgulamakla yetindiği hususuna özel olarak dikkat çekmiştir. İki kural kümesi arasındaki ilişkiyi ve özellikle her ikisinin de kümülatif olarak uygulanıp uygulanmayacağını veya çatışma durumunda bir veya diğer kural kümesinin geçerli olup olmayacağını belirtmemişlerdir. Bu nedenle ortaya çıkan belirsizlik, demokratik bir toplumda barış zamanında kolluk kuvvetleri tarafından ateşli silahların kullanılması gibi hassas bir alanda keyfilik ve gücün kötüye kullanılmasına karşı yeterli ve etkili güvenceler içeren yasal bir çerçevenin gerekliliği ile bağdaşmamıştır.

Mevcut davada, uygulanabilir yasal çerçevenin belirsiz olması ve özellikle sahil güvenlik görevlilerinin ilgili mevzuattan ziyade gizli ve daha az ayrıntılı angajman kuralları uyguladıkları gerçeği göz önüne alındığında, davalı Devlet, deniz gözetleme operasyonları alanında potansiyel olarak ölümcül güç kullanımını düzenleyen yeterli bir yasal çerçeve oluşturma yükümlülüğünü yerine getirmemiştir.

İkinci olarakMahkeme, söz konusu operasyonun herhangi bir yaşam riskini mümkün olan en aza indirecek şekilde düzenlenip düzenlenmediğine karar vermeyi gerekli görmüştür.

Mahkeme, iki sahil güvenliğinin IMREN'de pilota ek olarak başka kişilerin de olduğunu görüp göremediği konusunda tahmin yürütememiştir. İki sahil güvenliğinin sadece motorlu teknenin pilotunu görmüş olmasının, onları gemide yolcu olup olmadığını doğrulama yükümlülüğünden hiçbir şekilde kurtarmadığını değerlendirmiştir.

Aksine Mahkeme, sahil güvenlik görevlilerininmotorlu teknenin Türkiye'den Yunanistan'a yolcu taşımalarının ilgili dönemde yaygın bir uygulama olduğundan varsaymış olması gerekliliğini belirtmiştir.

Mahkeme ayrıca, hareket halinde olmasına rağmen şüpheli bir geminin motoruna ateş etme uygulamasının son derece tehlikeli olduğunu ve mevcut davada yapılan atışların kesinliği ve

güvenilirliğinin ancak şüpheye açık olabileceğini değerlendirmiştir. Sonuç olarak 13 silah atışının motorlu teknenin yolcuları için mutlak bir risk oluşturmuştur.

Bu nedenle Mahkeme, IMREN 1'in PLS 1012 tarafından tespit edildiğinde yasadışı olarak yolcu taşıdığını gösteren çok güçlü kanıtlara rağmen, sahil güvenlik görevlilerinin motorbotun motoruna ateş etmeden önce etkisizleştirmeyi göz önüne alarak teknede başka yolcu olmadığını doğrulamak için gerekli önlemleri almadıklarını değerlendirmiştir. Sonuç olarak söz konusu durdurma operasyonunun öldürücü güç kullanımını ve başvuruların akrabalarının yaşamına yönelik olası riskleri en aza indirecek şekilde yürütülmediği sonucuna varılmıştır.

Son olarak Mahkeme, sahil güvenliğinin söz konusu operasyon sırasında kuvvet kullanmasının kesinlikle gerekli ve orantılı olup olmadığını değerlendirmeyi uygun görmüştür.

Mahkeme ilk olarak, tartışmalı operasyonun nihai amacının IMREN 1'in pilotunu tutuklamak olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık böyle bir amaç, açıkça orantısız olan kullanılan yöntemler göz önüne alındığında, mevcut davada kullanılan gücün derecesini kendi başına haklı çıkaramamaktadır. Mahkemenin, sahil güvenlik görevlilerinin motorlu teknenin motoruna ateş ederken IMREN 1'de başka yolcu bulunmadığını doğrulamak için gerekli önlemleri almadığı yönündeki tespitini göz önünde bulundurarak, IMREN 1'in pilotunun tutuklanması ile bu teknenin motoruna ateşlenen 13 potansiyel öldürücü silah atışının izlenen hedefle orantılı olarak değerlendirilemeyeceğini belirtilmiştir.

Bununla birlikte Mahkeme, IMREN 1'in pilotunun davranışının PLS 1012'nin mürettebatının hayatını tehlikeye atıp atmadığı konusunda tarafların argümanlarının taban tabana zıt olduğunu ve bu nedenle meşru müdafaa için güç kullanmalarını kesinlikle gerekli kıldığını belirtmiştir.

Mahkeme, kaçmak için tehlikeli hatta kötü düşünülmüş manevralar yapılması ve PLS 1012 ile çarpışması, IMREN 1'in pilotunun mürettebatın hayatı ve fiziksel bütünlüğü için bir risk oluşturduğunu göz ardı etmemiştir. Ancak, soruşturmadaki eksiklikler ve özellikle her iki tekne hakkında ayrıntılı bir uzman raporunun eksikliği ve yerel makamların bu noktada ulaştığı çelişkili bulgular göz önüne alındığında, Mahkeme PLS 1012'nin mürettebatının iki üyesinin yaşamları için gerçek ve acil bir tehlike olduğuna dair herhangi bir makul şüphenin ötesinde tespit edilemediğine karar vermiştir.

Buna göre Mahkeme, IMREN 1'in pilotunun eylemlerinin potansiyel olarak tehlikeli olduğunu belirtirken, PLS 1012'nin mürettebatı için temsil ettiği tehdit seviyesinin IMREN 1'in motoruna 13 potansiyel olarak ölümcül silah atışı yaparak derhal hareketsiz hale getirilmesini gerektirdiği sonucuna varamamıştır. Bu koşullarda altında iki sahil güvenliğinin bu atışları, yaşamlarının ve fiziksel bütünlüklerinin tehdit edildiğine dair dürüst düşünceyle yaptıkları şüpheli görülmüştür.

Mahkeme, mevcut davada kuvvet kullanımının ne mutlak olarak gerekli ne de Sözleşme'nin 2. maddesinin 2. fıkrasının (a) ve (b) maddelerinde belirtilen meşru amaçlarla orantılı olduğu sonucuna varmıştır.

Tüm bu faktörleri göz önünde bulunduran Mahkeme, izlenen geminin yolcu içerdiğini varsayabilecek olan sahil güvenlik görevlilerinin, yaşamları tehlikeye atma riskini en aza indirmek için gereken ihtiyatlılık derecesini kullanmadıklarını ve sahil güvenlik teşkilatı mensupları tarafından ateşli silah kullanımına ilişkin düzenlemelerin belirsiz olması bağlamında aşırı güç kullandıklarını değerlendirmiştir. Hükümet, kuvvet kullanımının Sözleşme'nin 2. maddesinin 2. fıkrası anlamında "kesinlikle gerekli" olduğunu göstermemiştir.

Sonuç olarak AİHS m. 2.esas yönünden ihlal edilmiştir.

Adil Tazmin(Madde41)

Mahkeme, Yunanistan'ın başvuranlara manevi tazminat olarak 80.000 avro (EUR) ödemesine karar vermiştir.

ÇEVİREN:Av. Beste Göden (Sicil No: 86357)

Başvuru Adı :Allée v. Fransa

Başvuru No :20725/20

Başvuru Tarihi :19.05.2020

Karar Tarihi :18.01.2024

Konu :Bugünkü Daire kararında Allée v. Fransa (başvuru no. 20725/20) davasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi oybirliğiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinin (ifade özgürlüğü) ihlal edildiğine karar vermiştir.

Dava, başvuranın çalıştığı kar amacı gütmeyen derneğin üst düzey bir yöneticisine yönelik taciz ve cinsel saldırı iddialarının ardından alenen hakaret suçundan mahkum edilmesiyle ilgilidir. İddialar, dernek içinden ve dışından altı kişiye e-posta ile gönderilmiştir.

Mahkeme, AİHS m. 10 uyarınca zihinsel veya cinsel tacize maruz kaldıklarını iddia eden kişilere uygun koruma sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Mevcut davada Mahkeme;bildirmek istediği eylemlerin delillerinin sunulmasını isteyerek yerel mahkemelerin yeterli olgusal temel kavramını ve iyi niyeti değerlendirme kriterlerini davanın koşullarına uyarlamayı reddetmesi başvurana aşırı bir ispat yükü getirdiğini değerlendirmiştir. Mahkeme ayrıca, başvuran tarafından,biri dışında altı kişiye iletilen e-postanın iddiaya konu kişinin itibarı üzerinde yalnızca küçük bir etkisi olduğunu belirtmiştir.

Son olarak, başvurana verilen para cezası özellikle ağır olarak nitelendirilemese de başvuru cezai bir suçtan hüküm giymiştir. Doğası gereği, böyle bir mahkumiyetin korkutucu bir etkisi olduğu ve bu da insanları, kendi idrak ettiğine göre zihinsel veya cinsel taciz ve hatta cinsel saldırı anlamına gelen bu tür ciddi eylemleri bildirmekten caydırmaya yol açabilmektedir.

Mahkeme, başvurunun ifade özgürlüğü hakkının kısıtlanması ile izlenen meşru amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmadığına ve AİHS m. 10 ihlal edildiğine karar vermiştir.

Olaylar : Başvurucu Vanessa Allée, 1978 doğumlu ve Courbevoie'de (Fransa) yaşayan bir Fransız vatandaşıdır.

İlgili zamanda Allée, Paris'te inanç temelli bir eğitim derneğinde sekreter olarak işe alınmış ve sorumlulukları sırasında, o zamanki başkan yardımcısı A. ile çalışmıştır. Temmuz 2015'te Allée, A.'nın oğlu ve derneğin ruhani direktörü Ar.'dan, A.'nın taciz olarak değerlendirdiği davranışı nedeniyle başka bir pozisyona transfer edilmesini istemiştir.

1 ve 2 Haziran 2016 tarihlerinde başvuruçunun eşi B.,Ar.'ya ve dernek genel müdürüne A.'nın eşini taciz ve cinsel saldırıda bulunduğunu iddia eden sms'ler göndermiş ve müdahale etmelerini istemiştir. Buna cevaben genel müdür başvurana, sözleşmesinin karşılıklı rıza ile feshedebileceği veya kendisi için yeni bir pozisyon bulunabileceği zamana kadar hastalık izni almasını önermiştir.

7 Haziran 2016 tarihindeAllée, derneğin genel müdürüne "Cinsel saldırı, cinsel ve zihinsel taciz" konu başlıklı bir e-posta göndermiş ve kopyalarını da Devlet İş Müfettişi B.'ye, Ar., A. ve A.'nın oğullarından birine iletmiştir. Buna cevaben, genel müdür ilk önerisini tekrarlamıştır.

24 Haziran 2016'da B., tanıdıklarından birinin Facebook duvarında eşinin iddialarını yineleyen ve durumu "Seks Skandalı" olarak nitelendiren bir gönderi yayınlamıştır. Gönderi, A. ailesini ve derneğinin adını vermiş ve bir dizi ağır yorumlara yol açmıştır.

1 Ağustos 2016 tarihinde A., başvuran ve B. aleyhine Paris Ceza Mahkemesinde alenen hakaret suçu işledikleri iddiasıyla dava açmıştır.

16 Ocak 2018 tarihindeParis Ceza Mahkemesi başvuranı ve B.'yi özel bir şahsa alenen hakaret etmekten suçlu bulmuştur.

Mahkeme;Allée'nin 1.000 avro (EUR) tutarında ertelenmiş bir para cezası ödemesine ve A.'ya dava masrafları için 2.000 Euro'ya ek olarak, kocasıyla birlikte müştereken ve müteselsilen ödenmek üzere bir avroluk sembolik bir meblağ ödemesine karar vermiştir. Allée kararı istinaf etmiştir.

21 Kasım 2018'de Paris İstinaf Mahkemesi, A. aleyhindeki iddiaların onur ve itibara zarar verdiği ve doğruluğuna itiraz edilmesi için yeterince belli olduğuna kanaat getirerek kararı kısmen onamıştır. Özellikle İstinaf Mahkemesi, başvuran tarafından algılandığı şekliyle zihinsel ve hatta cinsel tacizin gerçekleştiğini doğrulayan unsurlar olmasına rağmen, cinsel saldırının gerçekleştiğine dair hiçbir kanıt bulunmadığına karar vermiştir. Mahkeme başvuruçuya verilen para cezasını yarı yarıya indirmiştir.

Allée, özellikle AİHS m.10 ve İş Kanunu uyarınca çalışanlara tanınan "bilgi uçurma hakkının" ihlal edildiğinden şikayet ederek hukuki yönünden kararı temyiz etmiştir.

Yargıtay, 26 Kasım 2019 tarihli kararıyla temyiz başvurusunu reddetmiştir. İstinaf Mahkemesinin kararındaşikayet edilen eylemlerin itiraz edilmesi için doğruluğunun yeterince belli olduğu ve cinsel saldırının kanıtlanmadığı ile ilgiligerekçeleri sunduğunu tespit etmiştir. Yargıtay, yargılamada yapılan masraflar için 2.500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

İhlal İddiaları :Başvuran, 10. maddeye (ifade özgürlüğü) dayanarak, hakaret suçundan mahkumiyetinin ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğinden şikayetçi olmuştur.

Başvuru, 19 Mayıs 2020 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılmıştır.

Karar, aşağıdaki gibi oluşan yedi yargıçtan oluşan bir Daire tarafından verilmiştir: Karar, şüphildeoluşanyedihakimlibirDairetarafındanverilmiştir:

Georges **Ravarani** (Lüksemburg), *Başkan*,

Carlo **Ranzoni**(Lihtenştayn),

Mārtiņš**Mits**(Letonya),

Stéphanie**Mourou-Vikström**(Monako),

María**Elósegui**(İspanya),

Mattias**Guyomar**(Fransa),

Mykola**Gnatovskyy**(Ukranya),

veMartina **Keller**, *Yazı İşleri Müdürü*.

Karar _____ :

10. Madde

Mahkeme, başvuruçunun cezai olarak mahkûm edildiği e-postanın, iş ve özel hayatının iç içe geçtiği gergin bir ortamda gönderildiğine dikkat çekmiştir.

İlk olarak Mahkeme, dava konusu e-postanın altı alıcısı olduğunu belirtmiştir: tacizci olduğu iddia edilen kişi (ilgili zamanda derneğin başkan yardımcısı), iki oğlu (biri aynı zamanda derneğin ruhani direktörü ve iddialardan zaten haberdar), derneğin genel müdürü, Devlet İş Müfettişi ve başvuranın kocası (iddialardan da haberdar). Bu altı kişiden sadece A.'nın ikinci oğlu olay dışında; diğerleri ise ya olaya karışmış ya da taciz raporları almalarına izin veren konumdadırlar. Bu nedenle e-posta sınırlı sayıda kişiye gönderilmiş ve kamuya yayılması amaçlanmamıştır. Tek amacı, alıcıları başvuranın durumu hakkında uyarmak ve böylece sona erdirmenin bir yolunun bulunabilmesidir.

Bununla birlikte yerel mahkemeler, bir çalışanı cezai sorumluluktan muaf tutmak için yasanın öngördüğü koşulların katı bir yorumunu benimseyerek 29 Temmuz 1881 tarihli Basın Özgürlüğü Yasası anlamında söz konusu e-postanın kamusal niteliğe haiz olduğunu belirtmişlerdir. Mevcut davanın koşullarında, böyle bir yaklaşımın 10. maddeye uyum gereklilikleri göz önüne alındığında aşırı derecede kısıtlayıcı olduğu anlaşılmıştır.

İkinci olarak, itiraz edilen ifadelerin niteliği ile ilgili olarak Mahkeme, başvuranın şikayetçi olduğu eylemlerin mağduru olduğu sıfatıyla hareket ettiğini ve e-postanın içeriğinin gerçek beyanlar olduğunu

belirtmiştir. İstinaf Mahkemesi -ve Yargıtay da aynı şekilde- başvuranın yaşadığı durum göz önüne alındığında, kendisini hararetle bir şekilde ifade ettiği için eleştirilemeyeceğini, başvuru tarafından algılandığı şekliyle zihinsel ve hatta cinsel tacizin meydana geldiği iddialarını destekleyen unsurların bulunduğunu tespit etmiştir. Bununla birlikte yerel mahkemeler, başvuranın cinsel saldırı iddialarının yeterli bir olgusal temelden yoksun olması nedeniyle iyi niyet savunmasına dayanılmayacağını değerlendirmiştir.

Mahkeme, sınırlı sayıda kişiye yayılan özel belgelerin olgusal bir temele sahip olması gerektiğini ve iddia ne kadar ciddiye, bu olgusal temelin de o kadar güçlü olması gerektiğini yinelemiştir. Bununla birlikte Mahkeme, başvuranın iddia ettiği gibi şikayet edilen eylemlerin tanıkların yokluğunda gerçekleştirildiğini ve başvuranın bu tür eylemleri kovuşturma makamlarına bildirmemesinin kötü niyetini kanıtlamak için kullanılmayacağını belirtmiştir.

Mahkeme, 10. madde uyarınca, zihinsel veya cinsel taciz eylemlerine maruz kaldıklarını iddia eden kişilere uygun koruma sağlanması gereğini vurgulayarak -Başsavcı'nın da belirttiği gibi- bildirmek istediği eylemlerin kanıtını sunmasını istemesi yerel mahkemelerin yeterli olgusal temel kavramını ve iyi niyeti değerlendirme kriterlerini davanın koşullarına uyarlamayı reddetmesi başvurana aşırı bir ispat yükü getirdiğini değerlendirmiştir.

Üçüncü olarak başvuranın ifadelerinin A.'nın itibarı üzerindeki etkisine ilişkin olarak Mahkeme, hararetle tartışmalara yol açan ve konuyu kamuoyunun dikkatine sunan konunun e-posta ile, başvuranın kocasının paylaştığı Facebook gönderisi olduğunu belirtmiştir. Buna göre, başvuran tarafından biri hariç altı kişiye iletilen e-postanın iddia edilen kişinin itibarı üzerinde yalnızca küçük bir etkisi olduğunu belirtmiştir.

Son olarak, başvurana verilen para cezası özellikle ağır olarak nitelendirilemese de başvuru yine de cezai bir suçtan hüküm giymiştir. Doğası gereği, böyle bir mahkumiyetin korkutucu bir etkisi olduğu ve bu da insanları, kendi idrak ettiğine göre zihinsel veya cinsel taciz ve hatta cinsel saldırı anlamına gelen bu tür ciddi eylemleri bildirmekten caydırmaya yol açabilmektedir.

Mahkeme, başvuru hakkının ifade özgürlüğü hakkının kısıtlanması ile izlenen meşru amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmadığı sonucuna varmıştır. Bu nedenle AİHS m. 10 ihlal edildiğine karar vermiştir.

Adil Tazmin(Madde41)

Mahkeme, Fransa'nın başvurana maddi ve manevi tazminat için 8.500 Euro; masraf ve giderler için 4.250 Euro ödemesine karar vermiştir.

ÇEVİREN :Av. Beste Göden (Sicil No: 86357)

Başvuru Adı :Cherrier v.Fransa

Başvuru No : 18843/20

Başvuru Tarihi :27.04.2020

Karar Tarihi :30.01.2024

Konu :Cherrier v. Fransa davasında (başvuru no: 18843/20) bugün verilen Daire kararında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir oya arşı altı oyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 8. Maddesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Dava, Kişisel Kökenler Hakkında Bilgiye Erişim Ulusal Konseyi'nin (Conseilnationalpourel'accèsauxoriginespersonnelles - "the CNAOP"), anonim bir anne babadan doğan başvurana biyolojik annesinin kimliğini bildirmeyi reddetmesiyle ilgilidir. Başvurucu, kökenlerine ilişkin bilgilerinin açıklanması için başvuruda bulunmuş, fakat annesi kimliğini açıklamama kararını yinelemiştir.

Mahkeme, söz konusu reddin, başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamındaki özel hayatına saygı gösterilmesi hakkına bir müdahale teşkil ettiğine karar vermiştir. Bu müdahale hukuka uygun olup biyolojik annenin hak ve menfaatlerini koruma amacını gütmektedir.Mahkeme, 13 Şubat 2003 tarihli Odièvre / Fransa kararında, Fransa'nın 2002 yılında kişisel kökenlere ilişkin bilgilere erişim sağlamak için uyguladığı sistemin, ilgili menfaatler arasında adil bir denge kuracak nitelikte olduğunu tespit etmiştir.Mevcut davada, müdahalenin izlenen amaçla orantılı olup olmadığını belirlemek için Mahkeme, başvuranın özel hayatına saygı hakkının, geliştiği ve uygulandığı şekliyle bu sistem tarafından ihlal edilip edilmediğini incelemiştir.

Başvuranın hakları ve menfaatleri ile biyolojik annesinin hakları ve menfaatleri arasındaki çatışmaya işaret eden Mahkeme, anonim doğum davalarında söz konusu olan haklar ve menfaatler arasındaki dengeye ilişkin 2003 tarihli değerlendirmesini gözden geçirmek için bir neden görmemiştir.Mahkeme, annenin rızasına bağlı olarak kimliğinin gizliliğinden feragat edilmesine ve çocuğun kökenine ilişkin kimlik belirleyici olmayan bilgilere erişilmesine yönelik bir prosedürün, söz konusu hak ve menfaatler arasında adil ve makul bir denge sağlamak için uygun bir mekanizma olduğuna karar vermiştir.

Başvuranın davasının, çekişmeli yargılamanın bir parçası olarak iddialarını sunabildiği yerel mahkemeler önünde görüldüğünü belirttiikten sonra Mahkeme, Devletin takdir yetkisini aşmadığını ve başvuranın kökenini öğrenme hakkı ile biyolojik annesinin anonim kalmaya ilişkin hak ve menfaatleri arasındaki adil dengenin bozulmadığını tespit etmiştir.Sonuç olarak, 8. Madde'nin ihlal edilmediği sonucuna varılmıştır.

Olaylar :Başvurucu, AnnickCherrier, 1952 doğumlu bir Fransız vatandaşı olup Noumea'da (Yeni Kaledonya)'da yaşamaktadır.

Başvurucu doğumundan birkaç ay sonra 1952 yılında evlat edinilmiş ve ikinci evlat edinen ebeveyninin 2008 yılında ölümü üzerine evlat edinildiğini öğrenmiştir.

Aynı yıl başvurucu, neden evlatlık için bırakıldığını ve biyolojik ebeveynlerinin kim olduğunu öğrenmek için CNAOP'a başvurmuştur. Başvurucu ayrıca annesinin uyruğu, ailesinin tıbbi geçmişi ve biyolojik kardeşlerinin olup olmadığı hususunda kuruma sorular sunmuştur.

CNAOP konuyla ilgilenmiş ve başvurusunun biyolojik annesi (soyadı, adı, doğum yeri ve tarihi, fiziksel tanım) ve babası (soyadı, ad, yaş, fiziksel tanım) hakkındaki bilgilere ulaşmıştır. Mezkur kurum ayrıca başvurusunun evlat edinme emri ile velayet hakkında feragat nedenine ilişkin bilgiye ulaşmıştır: "Genç kadın (yaşı bilinmiyor) nişanlı olup; nişanlısı, çocuktan vazgeçtiği takdirde kendisi ile evlenmek istiyor". CNAOP, Sosyal Eylem ve Aile Kanunu madde L. 147-6 uyarınca hakkı olduğu üzere kimliğinin, öldükten sonra da, gizli kalmasını bildiren annenin izin sürmüştü ve bulmuştur. Anne ayrıca biyolojik babanın kimliğini de teyit etmiş ve başvuru tarafından sunulan soruları yanıtlamıştır.

Ek soruların yöneltilmesi amacıyla öz annesi ile irtibata geçilmesi için Başvurucu 16 Nisan 2009 tarihli bir mektupla CNAOP'a başvurmuştur.

Başvurucu 15 Temmuz 2009 tarihinde öz babasının yaşadığı yerinin tespit edilmesi için daha yoğun soruşturmanın yapılmasını talep etmiştir. CNAOP'un çalışmaları sonucunda adı, soyadı ve başvuru sahibinin dosyasında belirtilenlerle aynı olan bir kişi tespit edilmiştir. Söz konusu tarihte çok yaşlı olan bu kişi babalığı kabul etmemiş ve ölümünden sonra da kimliğine ilişkin gizlilikten feragat etmeyi reddetmiştir.

2010 yılının Eylül ve akabinde 2012 yılının Şubat ayında başvuru, öz annesinin kimlik bilgilerine ulaşmak için talebini yinelemiştir.

29 Eylül 2010 tarihli mektubunda CNAOP, annesinin fikrini değiştirebileceğini ancak annesinin kimliğine ilişkin gizlilikten feragati reddetmesini göz ardı edemeyeceğini başvurucuya bildirmiştir. 6 Mart 2012 tarihli mektubunda CNAOP, başvurusunun annesinin kimliğini açıklamayı reddetmiştir.

30 Eylül 2015 tarihli kararında Yeni Kaledonya İdare Mahkemesi, kökenlerine ilişkin bilgilere erişimini sağlamak için CNAOP'un gerekli her türlü adımı atmadığı yönündeki başvurusunun iddialarını ve yine başvurusunun 6 Mart 2012 tarihli kararın iptal edilmesi için yaptığı başvuruyu reddetmiştir.

30 Ocak 2018 tarihinde Paris İstinaf İdare Mahkemesi başvurusunun yukarıda bahsedilen karara ilişkin istinaf başvurusunu reddetmiştir. Akabinde Devlet Konseyi başvurusunun başvurusunu hukuki gerekçelerle 16 Ekim 2019 tarihinde reddetmiştir.

İhlal İddiaları :Madde 8'e dayanarak (Özel ve aile hayatına saygı hakkı) başvuru, CNAOP'un biyolojik annesinin kimliğini açıklamayı reddettiğinden şikayetçi olmuş ve böylece kökenleri hakkında bilgiye erişim hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Başvuru 27 Nisan 2020 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılmıştır.

Karar, bilgileri aşağıda verilen yedi yargıçtan oluşan bir Daire tarafından verilmiştir.

Georges Ravarani (Lüksemburg), President,

LadoChanturia (Gürcistan),

MārtiņšMits (Letonya),

StéphanieMourou-Vikström (Monako),

MaríaElósegui (İspanya),

MattiasGuyomar (Fransa),

KateřinaŠimáčková (Çek Cumhuriyeti),

Ayrıca Victor Soloveytchik, Bölüm Yazı İşleri Müdürü

Karar :Mahkeme, CNAOP'un biyolojik annenin haklarına saygı gösterme yükümlülüğüne dayanan reddinin başvurusunun özel hayatına bir müdahale teşkil ettiğini belirtmiştir. Bu müdahalenin başvurusunun özel hayatına saygı hakkını ihlal edip etmediğini belirlemek için Mahkeme, kararın hukuka uygun ve demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığını incelemek durumundadır.

İç hukuka ilişkin olarak Mahkeme, 2009 yılındaki yasal reformun, 2002 yılında getirilen ve annenin kimliğinin gizliliğinden feragat edilebilmesini sağlayan sistemi tamamladığını kaydetmiştir. Kimliği belirsiz annelerden doğan çocukların açtığı anneliğin tespiti davalarına uygulanan genel ret yürürlükten kaldırılmış, böylece annesinin kimliğini öğrenen her çocuk yasal anne-çocuk ilişkisi kurmak için yasal süreci başlatabilmiştir. Mahkeme, ayrıca 16 Mayıs 2012 tarihinde Anayasa Konseyi'nin kararını sağlığın korunmasına ilişkin anayasal gerekliliklere dayandırarak ve sistemin "annenin menfaatleri ile çocuğun menfaatleri" arasında tatmin edici bir denge sağlayacak nitelikte olduğunu ifade ederek anonim doğum sistemini Anayasa'ya uygun bulduğunu gözlemlemiştir.

Mahkeme ilk olarak, söz konusu hak ve menfaatlerin - yani her biri kendi özgür iradesine sahip iki yetişkinin hak ve menfaatlerinin - kolayca uzlaştırılmayacağını geçmişte kabul ettiğini yinelemiştir. İkinci olarak, Odièvre/Fransa ve Godelli/İtalya kararlarında Mahkeme, ilgili Devletlerin kadınların anonim olarak doğum yapmalarına izin vermeye devam etme kabiliyetlerini sorgulamamıştır. Bununla birlikte, bu tür bir anonimlik sisteminin, annenin rızasına bağlı olarak kimliğinin gizliliğinden feragat edilmesine ve çocuğun kökenine ilişkin kimlik belirtici olmayan bilgilere erişim talebinde bulunulmasına yönelik bir prosedürle dengelenmesi gerektiğini tespit etmiştir.

Üçüncü olarak, yukarıda belirtilenlerin bir sonucu olarak, Mahkeme, mevcut davada yerel makamlar tarafından kurulan haklar dengesini sorgulamak için bir neden görmemiştir.

Mahkeme, CNAOP'un, başvurana sağladığı ve böylece doğumunun koşullarını anlamasını sağlayan, belirli miktarda kimlik belirleyici olmayan bilgi topladığını kaydetmiştir.

Mahkeme ayrıca, başvuruçunun davasının çekişmeli yargılamanın bir parçası olarak iddialarını sunabildiği yerel mahkemeler önünde görüldüğünü kaydetmiştir.

Son olarak, Devlet Konseyi'nin, yasama organının kimliğin gizliliğinden koşulsuz olarak feragat edilmesine izin vermeme kararına atıfta bulunup, 2002 yasama reformunun izlediği amacı gerekçe göstererek kararını gerekçelendirdiğini gözlemlemiştir. Söz konusu reform özellikle, annenin istek ve kararlarını göz ardı etmeksizin kişinin kökenine ilişkin bilgilere erişimini kolaylaştıracak bir uzlaştırma prosedürü oluşturarak, söz konusu hak ve menfaatler arasında bir uzlaşma sağlamaya çalışmıştır.

Dolayısıyla Mahkeme, Devlet'in takdir yetkisini aşmadığını ve başvuranın kökenini öğrenme hakkı ile biyolojik annesinin anonim kalmaya ilişkin hak ve menfaatleri arasındaki adil dengenin bozulmadığını tespit etmiştir.

Muhalefet Şerhi : Yargıç S. Mourou – Vikström kararın ekinde ayrı görüş bildirmiştir.

ÇEVİREN: Av. Kamil Tayyip Özkan (Sicil No:53553)

Başvuru Adı :O.R ve Diğerleri / Yunanistan

Başvuru No : 24650/19

Başvuru Tarihi :8.05.2019

Karar Tarihi :23.01.2024

Konu :O.R. v. Yunanistan (başvuru no. 24650/19) davasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, oy birliğiyle, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. Maddesi'nin (insanlık dışı veya onur kırıcı muamele yasağı) ihlal edildiğine karar vermiştir.

Dava, O.R.'nin 2018 Kasım ayından 2019 Mayıs ayına kadar Yunanistan'daki yaşam koşullarını ele almaktadır. Başvurucu - ilgili dönemde ebeveyni olmayan bir çocuk ve mülteci- neredeyse altı ay boyunca evsiz kaldığını, temel ihtiyaçlara erişim olmadığını ve resmi olarak atanmış bir yasal vasininin olmadığını iddia etmiştir.

Mahkeme, söz konusu dönem boyunca Yunan yetkililerinin O.R.'yi tamamen çocuklar için uygun olmayan bir ortamda kendi başına bıraktığını belirtmiştir - hem güvenlik, konaklama, hijyen, gıda ve bakım erişimi açısından, hem de genel olarak ona sağlanan önlemler açısından - ve mülteci ve ebeveyni olmayan bir çocuk olarak kabul edilemez derecede riskli koşullarda olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle, O.R. kendisini, Sözleşme'nin 3. Maddesi'nin ihlal edildiği insanlık dışı ve onur kırıcı bir durumda bulmuştur.

Olaylar :Başvurucu, O.R., 2003 doğumlu bir Afgan vatandaşıdır ve ebeveyni olmayan bir çocuk olarak Kasım 2018'de Yunanistan'a geldiğini iddia etmektedir.

24 Kasım 2018'de O.R., ilk kez kişisel durumunu ilgili makamlara bildirmişti ve uluslararası koruma başvurusunda bulunmak istediğini belirtmiştir. Daha sonra, aşağıda açıklandığı gibi durumuna dikkat çekmek için birçok kez ilgili makamları aramıştır.

19 Aralık 2018'de yetkililer, başvurusunun uluslararası koruma başvurusunu kaydetmiş ve Mayıs 2019'da Atina'daki ebeveyni olmayan çocuklar için bir karşılama tesisinde yer tahsis etmiştir. 25 Eylül 2019'a kadar burada kalmış, daha sonra Yunanistan'dan Berlin (Almanya)'e gitmiştir.

O.R., Kasım 2018'den Mayıs 2019'a kadar kişisel durumuna uygun olmayan son derece stresli koşullara maruz kaldığını açıklamıştır.

Özellikle, O.R., birkaç ay boyunca, kış dönemi dahil olmak üzere, evsiz kaldığını, soğuk ve kötü hava koşullarından dolayı acı çektiğini, içme suyuna, gıdaya, sıcak suya veya tuvalete erişim imkanı

olmadan kaldığını belirtmiştir. Atina'daki kamu meydanlarında birkaç gece geçirmeye zorlandığını, daha sonra yetişkin erkeklerin bulunduğu kalabalık evlerde birkaç gün konakladığını ifade etmiştir. Ayrıca, Skaramagas ve Malakasa kamplarında, yetişkin erkekler için ayrılmış odalarda veya dışarıda, izinsiz olarak birkaç gece uyduğunu iddia etmiştir. Bu süre zarfında iki kez yetişkinler tarafından cinsel tacize uğradığını ve bu durumu Arsis STK'sındaki psikososyal konular için iletişim kişisine bildirdiğini iddia etmiştir.

Ayrıca, yaşına rağmen kendisi için bir vasi atanması için herhangi bir önlemin alınmadığını ve korku, güvensizlik hissi ve umutsuzluk yaşadığını belirtmiştir.

İhlal İddiaları : Özellikle Sözleşme'nin 3. Maddesi'ne (insanlık dışı veya onur kırıcı muamele yasağı) dayanarak, başvuru bu dönemdeki yaşam koşullarından şikayet etmiş ve bunların yetersiz olduğunu iddia etmiştir.

Başvuru, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 8 Mayıs 2019'da yapılmıştır.

Karar, aşağıdaki şekilde yedi hakimden oluşan bir Kurul tarafından verilmiştir:

Pere Pastor Vilanova (Andorra), Başkan,

Jolien Schukking (Hollanda),

Yonko Grozev (Bulgaristan),

Darian Pavli (Arnavutluk),

Ioannis Ktistakis (Yunanistan),

Andreas Zünd (İsviçre),

Oddný Mjöll Arnardóttir (İzlanda),

ve aynı zamanda Milan Blaško, Bölüm Yazı İşleri Müdürü.

Karar : Hükümetin, başvuru tüm iç hukuk yollarını kullanmama itirazını reddettikten sonra, Mahkeme, başvuru konaklama ihtiyacını ilk olarak yetkililere bildirdiği tarih olan 16 Mayıs 2019'da Atina'daki ebeveyni olmayan çocuklar için bir karşılama merkezine yerleştirildiğini tespit etmiştir; bu neredeyse altı ay boyunca süren bir süreçtir.

Mahkeme, özellikle de o dönemde ülkeye giren ebeveyni olmayan çocukların sayısını dikkate aldığında yerel otoritelerin karşı karşıya kaldığı görevin karmaşıklığının farkındadır. Ancak, Madde 3'ün mutlak karakteri göz önüne alındığında, bu bir Devleti bu hüküm altındaki yükümlülüklerinden muaf tutmamaktadır.

Mahkeme'nin görüşüne göre, başvurunun bulunduğu durum özellikle ciddi olmuştur, çünkü otoriteler onu, sabit konaklama imkanına erişim olmadan, birkaç ay boyunca, kış dönemi dahil olmak üzere, kendi başına bırakmışlardır.

Bu nedenle, başvuru, en temel ihtiyaçlarını karşılayamadan, yaklaşık altı ay boyunca yaşamıştır; çünkü beslenmek veya yıkanmak veya konaklama bulmak imkansız olmuştur. Bu nedenle, Yunan otoritelerinin, AB Direktifi'ni aktaran ilgili ulusal mevzuatın açık hükümleri uyarınca onun için uygun maddi koşulları sağlama yükümlülüğü altında olmalarına rağmen, aşırı maddi yoksulluk içinde bırakmıştır..

Başvurunun iddiaları, Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi raporu ve Avrupa Sosyal Haklar Komitesi'nin gözlemleri tarafından desteklenmiştir; bu da başvurunun tarif ettiği durumun ilgili dönemde geniş ölçekte var olduğunu ve aynı profilde birçok sığınmacının her gün karşılaştığı durum olduğunu göstermektedir.

Başvuru, Şubat 2019'da Malakasa kampında kendisini güvende hissetmediğini ve cinsel tacize uğradığını yetkililere bildirmiştir. Bu bağlamda, Nisan 2019'da Ulusal Sosyal Dayanışma Hizmeti'ne ("EKKA") gönderilen psikososyal rapor, başvurunun kamptaki yetişkinler tarafından iki kez cinsel tacize uğradığını doğrulamıştır. Hükümet, başvurunun bu noktadaki iddialarını ya da psikososyal rapordan ilgili bölümleri tartışmamıştır.

Mahkeme'nin görüşüne göre, bu kanıtlar, Hükümet'in başvurunun kamplarda sağlıklı yaşam koşullarına erişimi olduğu yönündeki argümanını zayıflatmış ve aksine, başvurunun zaten kırılgan olan ruhsal durumunu ciddi şekilde etkileyen, insanın onurunun temelini zayıflatan bir savunmasızlık, güvensizlik ve fiziksel ve psikolojik yoksunluk durumunu ortaya koymuştur.

Ayrıca, yetkililerin, diğer metinler arasında, 220/2007 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bir vasi atayarak ve O.R.'nin uygun bir yapıya yerleştirilmesini hızlandırarak yükümlülüklerini yerine getirmek için herhangi bir adım atmamış oldukları ortaya çıkmıştır.

Bu nedenle, Mahkeme, ilgili otoritelerin -ki neredeyse altı ay süren ve başvurunun ihtiyaçlarına uygun ve ona uyarlanmış yaşam koşullarını sağlayamamış oldukları bir dönemi kapsayan- makul olarak beklenebilecek her şeyi yapmadıklarına ikna olmamıştır. Bu yükümlülük, düzensiz bir şekilde ülkeye giren ve şiddet içeren aile geçmişi olduğunu iddia eden ve travma yaşadığını belirten ebeveyni

olmayan bir çocukla yani, toplumun en savunmasız bireyleri sınıfına ait bir birey ile ilgili olarak Yunan Devleti'nin üzerinde yüküdür.

Mahkeme, 24 Kasım 2018'den 16 Mayıs 2019'a kadar olan süreçte, başvurucunun, güvenlik, konaklama, hijyen, gıda ve bakım erişimi açısından tamamen uygun olmayan bir ortamda kabul edilemez derecede tehlikeli koşullarda, bir sığınmacı ve ebeveyni olmayan çocuk olarak bulunduğu tespit edilmiştir. Başvurucu dolayısıyla, otoritelerin kusuruyla, Sözleşme'nin 3. Maddesi'ni ihlal eden insanlık dışı ve aşağılayıcı bir durumda bulmuştur.

Adil Tazmin(Madde 41)

Mahkeme, Yunanistan'ın başvurucuya maddi olmayan zararlar için 8,000 avro (EUR) ödemesine karar vermiştir.

ÇEVİREN:Av. Nazik Ecem Coşkun (Sicil No: 73416)